

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EKP:N TILASTOT

LYHYT KATSAUS

ELOKUU 2005

Euroopan keskuspankin (EKP) tilastot tukevat EKP:n rahapolitiikkaa ja muiden eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän tehtävien hoitamista.

Tässä esitteessä kuvaillaan niitä tilastoja, joita EKP ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit yhdessä kehittävät, keräävät, laativat ja jakavat.

TAUSTAA

EKP laatii tilastoja kansallisten keskuspankkien avustuksella. Kansalliset keskuspankit (ja joissakin tapauksissa muut kansalliset viranomaiset) keräävät tilastotiedot luottolaitoksilta ja muista kansallisista lähteistä, laskevat kansallisen tason aggregaatit ja toimittavat ne EKP:lle. EKP laatii niiden perusteella koko euroalueen kattavat aggregaatit ja jakaa ne edelleen.

EKP:n tilastoinnin peruspiirteet:

- Tarkoituksena on koota koko euroaluetta kuvaavia tilastoja. Kaikkien kansallisten tilastotietojen tulee perustua yhteisiin määritelmiin ja luokitteluihin niin, että tilastot ovat riittävän vertailukelpoisia, jotta niistä voidaan muodostaa mielekäs aggregaatti.
- EKP:n tilastojen kehittämisen, keräämisen, laatimisen ja jakelun oikeusperusta määritellään Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännössä. EKP on hyväksynyt ja julkaissut lukuisia oikeudellisia säädöksiä, jotka koskevat monia erilaisia tilastoja.
- Tilastointivaatimusten tulee aina täyttyä, mutta EKP pyrkii myös pitämään luottolaitosten ja muiden tiedonantajien tilastointiin liittyvät raportointivelvoitteet mahdollisimman pieninä ja käyttää siksi mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia tilastoja.
- EKP tekee yhteistyötä Euroopan yhteisön toimielinten kanssa. Euroopan tasolla vastuu tilastoinnista on jaettu EKP:n ja Euroopan komission kesken (komission tilastoinnin hoitaa Eurostat eli Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto). Työnjaon yksityiskohdat määritellään talous- ja rahoitustilastoja koskevassa yhteistyöpöytäkirjassa (maaliskuu 2003), joka on luettavissa EKP:n verkkosivuilla.
- EKP:llä on lisäksi läheiset suhteet muihin kansainvälisiin järjestöihin tilastoihin liittyvissä asioissa. EKP:n tilastoissa noudatetaan kansainvälisiä standardeja aina, kun se on mahdollista.

MINKÄLAISIA TILASTOJA EKP TUOTTAA?

EKP julkaisee seuraavanlaisia tilastoja:

Raha-, pankki- ja rahoitusmarkkinatilastot

EKP laatii ja jakaa kuukausittain monenlaisia rahatilastoja ja indikaattoreita, joihin kuuluvat rahan määrästä viestivä laava aggregaatti M3, sen erät (setelit ja kolikot, lyhytaikaiset talletukset ja lyhytaikaiset jälkimarkkinakelpoiset instrumentit) ja niiden vastaerät, erityisesti luotonannon kehitys ja pitkäaikaiset velat. Kuukausittaiset tiedot puhdistetaan kausivaihteluista, jolloin trendejä on helpompi analysoida.

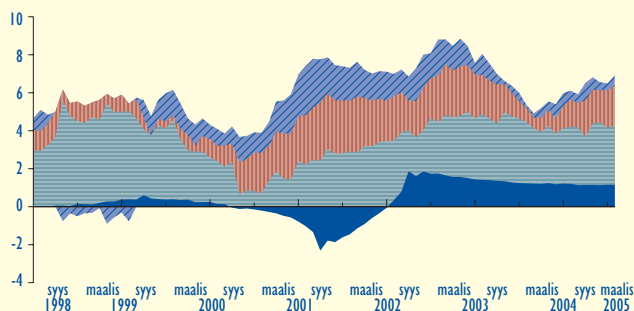
Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät lasketaan rahalaitossektorin taseesta, joka myös julkaistaan kuukausittain. Rahalaitokset ovat laitoksia – esimerkiksi pankkeja – jotka ottavat vastaan talletuksia tai laskevat liikkeeseen hyvin lyhytaikaisia arvopapereita ja myöntävät luottoja taikka tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa. Rahalaitoksen määritelmä on laajempi kuin luottolaitoksen määritelmä Euroopan yhteisön lainsäädännössä,

sillä rahalaitoksiin luetaan myös rahamarkkinarahastot ja joukko muun tyyppisiä laitoksia. EKP ja kansalliset keskuspankit ylläpitävät luetteloita tämän määritelmän mukaisista rahoituslaitoksista. Rahalaitossektorin tasetilastoja käytetään myös laskettaessa luottolaitosten vähimmäisvarantovelvoitteita. Varantovelvoitteet ovat yksi EKP:n rahapolitiikan välineistä.

EKP kokoaa myös yhdenmukaistettuja tietoja sekä koroista, joita rahalaitokset maksavat euroalueen kotitalouksille ja yrityksille, että koroista, joita rahalaitokset näiltä perivät.

KUVIO 1.

M3:n vuotuinen kasvuvauhti pääerittäin (kumulatiiviset osuudet prosenttiyksiköinä, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja, ajanjakson lopussa)

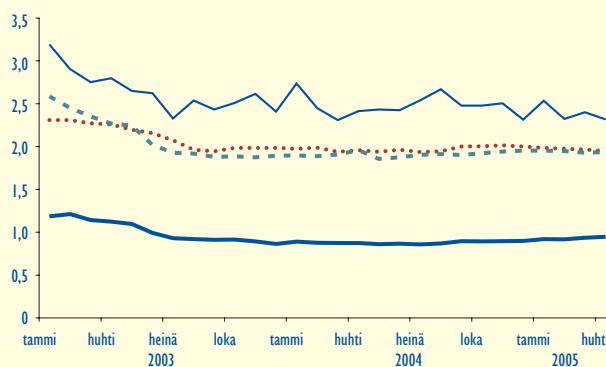

Liikkeessä oleva raha Yön yli -talletukset
M2 - M1 M3 - M2

Lähde: EKP.

KUVIO 2.

Rahalaitosten korot (euromääräiset talletukset) (vuotuisina prosentteina ilman kuluja, uuden liiketoiminnan korot)

Yritysten yön yli -talletukset
Kotitalouksien irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletukset
Kotitalouksien enintään yhden vuoden määräaikaistalletukset
Kotitalouksien yli kahden vuoden määräaikaistalletukset

Lähde: EKP.

Lisäksi EKP tuottaa yksityiskohtaisia rahamarkkinoiden hinta- ja volyymitilastoja, joista saa tietoa mm. velkapapereiden ja noteerattujen osakkeiden liikkeeseenlaskuista, kuoletuksista ja kannoista sekä rahoitusinstrumenttien hinnoista. Se kehittää jatkuvasti yhteisiä metodologioita, joiden avulla voidaan laskea euroalueen rahoitusmarkkinoita koskevia vertailukelpoisia ja edustavia tilastollisia indikaattoreita. Tämä helpottaa rahoitusmarkkinoiden yhtenäistymisen seuraamista.

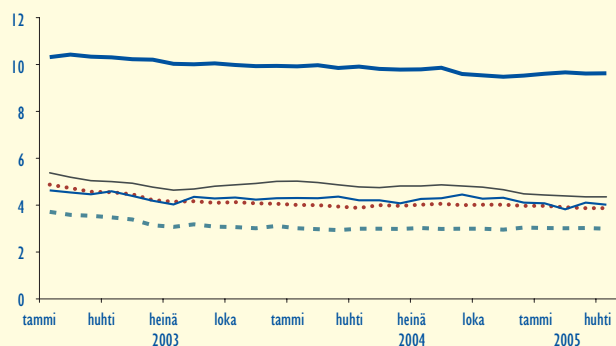
EKP julkaisee tietoa myös muista kuin rahalaitossektoriin kuuluvista rahoituslaitoksista (mukaan lukien muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot), sillä niiden ja rahalaitossektorin toiminnan välillä on läheinen yhteys.

Maksutase ja ulkomaiset tilastot

EKP julkaisee kuukausittain euroalueen maksutaseen, joka kattaa keskeiset liiketoimet euroalueella olevien ja euroalueen ulkopuolisten tahojen välillä. Kuukausittaista maksutasetta täydennetään yksityiskohtaisemmilla neljännesvuosittaisilla ja vuosittaisilla tilastoilla, joissa esitetään maantieteellinen erittely. Johdonmukainen metodologinen toimintakehikko mahdollistaa euroalueen raha- ja maksutasetilastojen analysoinnin yhdistämisen. EKP on kesäkuusta 2003 lähtien julkaissut kuukausittain maksutaseen rahataloudellisen esityksen, joka kytkee yhteen euroalueen muiden kuin pankkien ulkomaiset liiketoimet ja rahan määrän euroalueella.

KUVIO 3.

Rahalaitosten korot (euromääräiset lainat)
(vuotuisina prosentteina ilman kuluja, uuden liiketoiminnan korot)

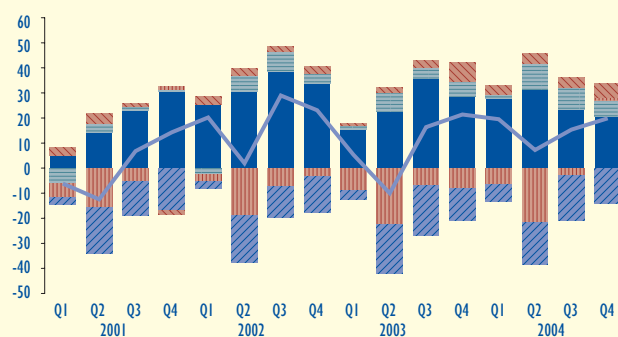

- Kotitalouksille myönnetty tililuotot
- Yrityksille myönnetty enintään 1 miljoonan euron vaihtuvakorkoiset ja alkuperäiseltä koron kiinnitysajaltaan enintään yhdeksi vuodeksi sidotut lainat
- - - Yrityksille myönnetty yli 1 miljoonan euron vaihtuvakorkoiset ja alkuperäiseltä koron kiinnitysajaltaan enintään yhdeksi vuodeksi sidotut lainat
- Yrityksille myönnetty yli 1 miljoonan euron alkuperäiseltä koron kiinnitysajaltaan yli viideksi vuodeksi sidotut lainat
- Kotitalouksille myönnetty vähintään viideksi mutta enintään kymmeneksi vuodeksi sidotut asuntolainat

Lähde: EKP.

KUVIO 4.

Euroalueen maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot
(miljardia euroa, taloustoimet, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

- Tavarat
- Tuotannon tekijäkorvaukset
- Palvelut
- Tulonsiirrot
- Pääomansiirrot
- Yhteensä

Lähde: EKP.

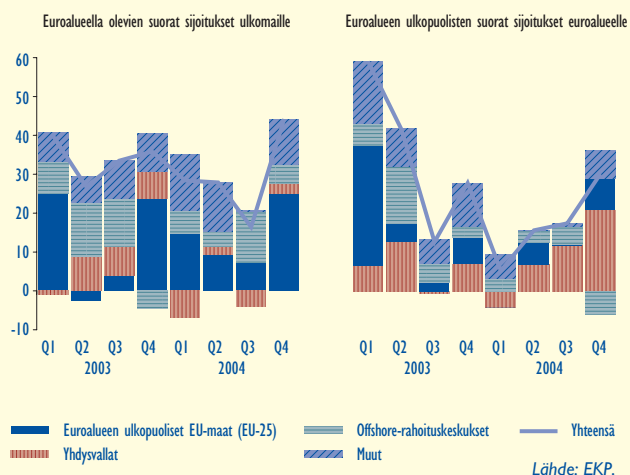
Lisäksi EKP julkaisee kuukausittaisia tilastoja sekä EKP:n että eurojärjestelmän valuuttavarannosta ja valuuttamääräisestä likviditeetistä. Se julkaisee myös euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevia neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia tilastoja, joista ilmenevät ne euroalueen saamiset ja velat, jotka kohdistuvat ulkomaihin (vuosittaisissa tilastoissa maantieteellisesti eriteltyinä).

Koko euroalueen kattavissa aggregaateissa on eritelty tulot ja menot sekä saamiset ja velat. Euroalueen maiden kansalliset maksutaseet ja ulkomaista varallisuutta kuvaavat tilastot sisältävät kansantalouden kaikki liiketoimet ja varannot, myös suhteessa muihin euroalueen toimijoihin. Euroalueen maksutase ja ulkomaista varallisuutta kuvaavat tilastot taas sisältävät tiedot liiketoimista ja varannoista vain euroalueen ulkopuolella olevien toimijoiden kanssa.

EKP laatii myös tilastoja euron kansainvälisestä asemasta ja laskee euron efektiivisiä valuuttakurssi-indeksejä, sekä nimellisenä että reaalisena, käyttäen useita deflaattoreita.

KUVIO 5.

Euroalueen maksutase: ulkomaiset suorat sijoitukset tärkeimpien vastapuolten mukaan eriteltyinä (miljardia euroa, taloustoimet)

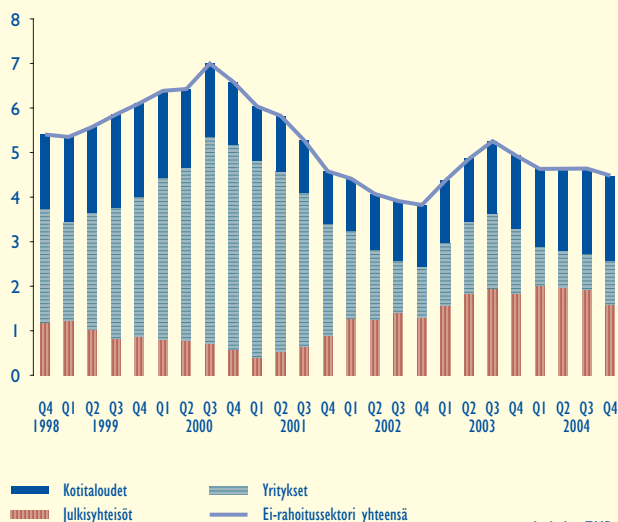
Rahoitustilinpito

EKP edellyttää, että euroalueelta kootaan neljännesvuosittain rahoitustilejä koskeva ja muita kuin rahoitustilejä koskeva tilinpito. Rahoitustilinpito sisältää kaikkien euroalueen talouden sektorien rahoitustaloustoimet ja rahoitustaseet. Siitä käyvät siis ilmi näiden eri sektoreiden keskinäiset rahoitussuhteet sekä sektoreiden suhteet muuhun maailmaan. Tästä laajasta talouden kuvauksesta saadaan myös kattavat tiedot kotitalouksien, yritysten ja julkisyhteisöjen velkaantuneisuudesta. Erityisenä mielenkiinnon kohteena on vuorovaikutus rahoitustaloustoimien ja muiden liiketoimien välillä, varsinkin suhteessa analyttisiin tasapainoeriin kuten säästämiseen, julkisen talouden alijäämään ja bruttokansantuotteeseen.

Rahoitustilinpito noudattaa Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmässä (EKT 95) kuvattua yhtenäistä lähestymistapaa. Yhtenäisiin kirjanpitoperiaatteisiin perustuva euroalueen neljännesvuosittainen rahoitustilinpito auttaa merkittävästi pyrkimyksissä varmistaa, että usein toimitettavat tiedot kuten raha- ja pankkitilastot, maksutasetilastot, pääomamarkkinatilastot ja julkisyhteisöjen rahoitustilastot ovat keskenään johdonmukaisia.

KUVIO 6.

Euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustiedot (vuotuiset kasvuvauhdit, osuudet prosenttiyksiköinä)

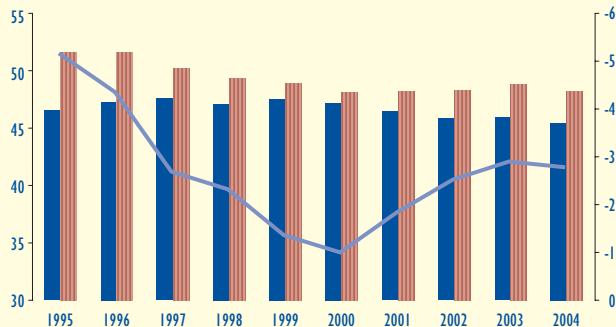
Tällä hetkellä neljännesvuosittaiset tilastot, jotka koskevat ei-rahoitussektorin sekä vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoitustaloustoimia ja kantatietoja, julkaistaan EKP:n Kuukausikatsauksen rahoitusta ja investointeja kuvaavissa taulukoissa. Kehitystyötä tehdään parhaillaan, jotta voitaisiin antaa yksityiskohtaisempia sektori- ja rahoitusinstrumenttikohtaisia tietoja ja laatia yhtenäiset neljännesvuosittaiset euroalueen rahoitussektorin ja ei-rahoitussektorin tilinpidot.

Julkisyhteisöjen rahoitustilastot

Rahapolitiikan edellyttämän analyysin tekemistä varten EKP ja EKPJ tarvitsevat kattavat ja luotettavat EKT 95:n mukaiset tilastotiedot julkisyhteisöjen rahoituksesta. Julkisyhteisöjen rahoitustilastot ovat keskeinen osa yhtenäistä euroalueen ei-rahoitussektorin ja rahoitussektorin tilinpitoa koskevaa järjestelmää. Vuosittaiset julkisyhteisöjen rahoitusta koskevat tiedot esitetään kolmessa taulukossa euroalueen aikasarjoina, jotka koskevat i) tuloja ja menoja, ii) julkisyhteisöjen velkaa ja iii) julkistalouden alijäämän ja julkisyhteisöjen velan välistä suhdetta. Julkistalouden alijäämä ja velka esitetään myös jokaisessa euroalueen maassa erikseen. Euroalueen aggregaattitilastojen laatimisessa tarvitaan tietoja EU:n jäsenvaltioiden ja Euroopan yhteisön toimielinten välisistä taloustoimista. Lisäksi julkaistaan neljännesvuosittaiset julkisyhteisöjen rahoitustilastot tuloista ja menoista koko euroalueella.

KUVIO 7.

Julkisyhteisöjen tulot ja menot sekä julkistalouden alijäämä euroalueella (prosenttia bruttokansantuotteesta)

■ Tulot (vasemmanpuoleinen asteikko) — Alijäämä (oikeanpuoleinen asteikko)
 ■ Menot (vasemmanpuoleinen asteikko) Lähde: EKP.

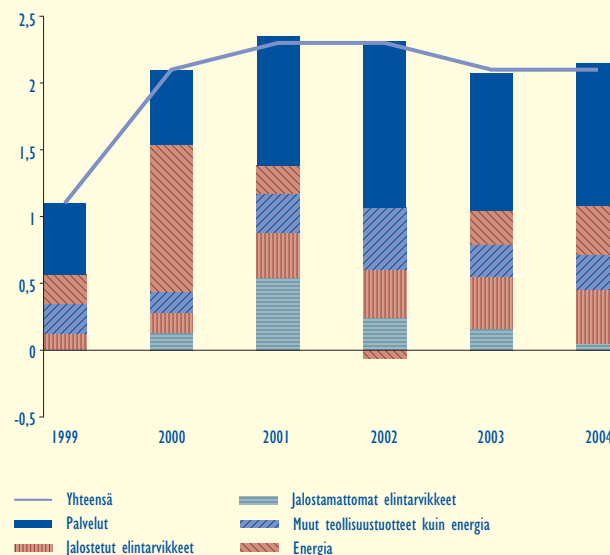
YKHIä, muita hintoja, kustannuksia, tuotantoa ja työmarkkinoita koskevia tilastoja

EKP määrittelee ensisijaisen tavoitteensa eli hintavakauden euroalueen yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) perusteella. Se käyttää ja jakaa myös monenlaisia tilastoja, jotka koskevat hintoja ja kustannuksia, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkinoita sekä ulkomaankauppaa, ja useita muita yleisiä taloustilastoja. Pääasiallinen vastuu tämän tyyppisten tilastojen laatimisesta on Euroopan komissiolla.

EKP tekee tiiviisti yhteistyötä komission (eli Eurostatin) kanssa yhdenmukaisten tilastollisten käsitteiden kehittämiseksi sekä säännöllisten ja korkealaatuisten euroaluetta koskevien tilastojen laatimiseksi. Se myös laatii ja jakaa monenlaisia johdettuja euroalueen indikaattoreita, joilla muun muassa mitataan asuntojen hintoja, työllisyyttä ja tuottavuutta, ja laskee kausivaihtelusta puhdistettuja aikasarjoja.

KUVIO 8.

Euroalueen inflaatio (yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi) (vuotuinen prosenttimuutos, osuudet vuotuisesta prosenttimuutoksesta)

Huom. Vuodesta 2001 Kreikka mukana tilastossa.

Pyörästysten vuoksi erien yhteensummat eivät välttämättä täsmää koko indeksin arvon kanssa.

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN SUUNNITELMA

Eräs tärkeä tavoite euroalueen tilastoinnissa on yhdistää erilaiset talous- ja rahoitustilastot ja laatia kattavat neljännesvuosittaiset tilinpidot, joissa käytettäisiin luokitusta institutionaalisen sektorin mukaan. Mukana olisivat niin rahoituslaitokset ja ei-rahoituslaitokset kuin julkisyhteisöt ja kotitaloudetkin, ja tietoja annettaisiin myös yhteyksistä euroalueen ulkopuolisiin taloudellisiin toimijoihin. Näin parannettaisiin rahoitusmuuttujien ja muiden kuin rahoitusmuuttujien yhdenmukaisuutta, mikä helpottaisi sektorikohtaista analyysia. Uusien, parannettujen tilastojen kehittäminen esimerkiksi muista rahoituksenvälittäjistä kuin rahalaitoksista on tärkeää keskipitkällä aikavälillä. Näin tuetaan edellä mainittua tavoitetta ja luodaan entistä vahvempi tilastollinen pohja EKP:n rahapolitiikkaa ja muita EKP:n tehtäviä varten.

MISTÄ TILASTOJA SAA?

Monia tilastoja julkaistaan kuukausittain ja neljännesvuosittain lehdistötiedotteissa ja EKP:n Kuukausikatsauksen osassa ”Euroalueen tilastot”. Euroalueen ja EU:n jäsenvaltioiden talouskehitystä kuvaavat tuoreimmat tilastot julkaistaan myös tiivistelmänä EKP:n taskukokoisessa tilastokirjasessa (Statistics Pocket Book). Kirjasessa myös vertaillaan euroaluetta, EU:ta, Yhdysvaltoja ja Japania koskevia tietoja. Näitä julkaisuja voi tilata maksutta EKP:stä (osoite esitteen lopussa).

Kaikki tilastot löytyvät myös EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) kohdasta Statistics. Verkkosivuilla julkaistuista teksteistä (esim. tilastoihin liittyvistä säädöksistä) löytyy myös yksityiskohtaista tietoa eri tilastojen määritelmistä ja käsitteistä.

LISÄTIETOA

Lisätietoja antaa EKP:n tiedotusosasto, puh. +49 69 1344 7454 tai 7455, faksi +49 69 1344 7404, sähköposti info@ecb.int.

KÄYNTIOSOITE:

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Saksa

POSTIOSOITE

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Saksa

ISSN 1725-3691 (verkkojulkaisu)